

MEDEDELING

Referentienummer: **MLER_028**
Datum: **2011-05-26**
Gewijzigd: **2017-01-18**
Contact: **Dienst Lerenden**
nathalie.vandenameele@katholiekonderwijs.vlaanderen - 02 507 06 49

OKAN in de onthaalschool

1 Inleiding

Onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers (OKAN) wil aan een bijzonder kwetsbare groep in onze samenleving kansen bieden voor een betere toekomst. De scholengemeenschap kan zich hier toe engageren en vanuit een gedragen eigen visie in één of meer van haar scholen onthaalonderwijs organiseren. In een eerste fase krijgen de anderstalige nieuwkomers een taalbad Nederlands in een onthaalschool, vervolgens stromen zij door naar een studierichting in het reguliere onderwijs van de zogenoemde vervolgschool.

De voorliggende mededeling heeft tot doel toelichting en verduidelijking te geven bij de administratieve reglementering inzake organisatie, omkadering, personeel en de loopbaan van de leerling in de onthaalschool.

Meer toelichting over OKAN is opgenomen in het tweejaarlijks [OKAN-rapport](#) van het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AgODi).

2 Reglementering

- Artikel 84 terdecies van het decreet van 27 maart 1991 [het decreet betreffende de rechtspositie van sommige personeelsleden van het gesubsidieerd onderwijs en van de gesubsidieerde centra voor leerlingenbegeleiding](#) van 27 maart 1991.
- Artikel 89 van het decreet “Het stelsel van leren en werken in de Vlaamse Gemeenschap” van 10 juli 2008¹.
- Artikelen 135, 169, 179/3 en 222 van de Codex Secundair Onderwijs².

¹ <http://www.ond.vlaanderen.be/edulex> > rubrieken > wetgeving > secundair onderwijs > leren en werken > 10/07/2008.

² <http://www.ond.vlaanderen.be/edulex> > rubrieken > wetgeving > secundair onderwijs > codex > 17/12/2010.

- Besluit van de Vlaamse regering van 24 mei 2002 “De organisatie van onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers in het gewoon voltijds secundair onderwijs”³.
- Ministeriële omzendbrief van 30 juni 2006 “Onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers in het gewoon voltijds secundair onderwijs”, ref. so 75⁴.
- Ministeriële omzendbrief van 5 februari 1999 “Programmatie, overheveling en afbouw in het voltijds gewoon secundair onderwijs”, ref. so 61⁵.
- Ministeriële omzendbrief van 8 augustus 2008 “Stelsel van leren en werken”, ref. SO/2008/08⁶.

3 Voorwaarden

Voor de organisatie van het onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers gelden de volgende voorwaarden:

- het wekelijks lesrooster van het onthaaljaar omvat maximaal 32 wekelijkse lessen, waaronder ten minste 22 wekelijkse lessen besteed aan de vakken Nederlands voor nieuwkomers en 2 u aan godsdienstleer
- één school van de scholengemeenschap wordt als contactschool voor AgODi aangeduid
- de scholengemeenschap organiseert een gestructureerd en systematisch overleg tussen de scholen die binnen de scholengemeenschap onthaalonderwijs aanbieden om zo te komen tot een coherent pedagogisch- didactische aanpak van de anderstalige nieuwkomers. Ook de verdeelsleutel van de toegekende specifieke OKAN-uren wordt besproken.
- de deelnemende school of scholen nemen taalvaardigheidsonderwijs Nederlands op in hun nascholingsaanbod zodat de nascholing van de betrokken personeelsleden is gegarandeerd.
- als het onthaalonderwijs wordt georganiseerd door een school buiten een scholengemeenschap dient er geen contactschool te worden aangeduid en moet er ook geen gestructureerd en systematisch overleg worden georganiseerd

In deze mededeling worden een aantal van deze voorwaarden verder toegelicht.

4 Onthaalonderwijs in het geheel van de scholengemeenschap

4.1 Bewustwording binnen de scholengemeenschap

Alvorens onthaalonderwijs effectief in een scholengemeenschap wordt georganiseerd, hebben één of meer scholen van die scholengemeenschap aangevoeld dat er binnen hun regio nood is aan onthaalonderwijs. De begeleiding van anderstalige nieuwkomers bij de ontwikkeling van de Nederlandse taal vergt heel wat inspanningen die in de mate van het mogelijke kunnen worden gevaloriseerd door middel van extra omkaderingsmiddelen. Naarmate het overleg tussen de school/scholen en het bestuur van de scholengemeenschap evolueert, groeit ook het besef om de organisatie van onthaalonderwijs op een meer formele manier binnen de scholengemeenschap te bespreken.

³ <http://www.ond.vlaanderen.be/edulex> > rubrieken > wetgeving > secundair onderwijs > onderwijsvoorrang > 24/05/2002.

⁴ <http://www.ond.vlaanderen.be/edulex> > rubrieken > coördinatie van de omzendbrieven > secundair onderwijs > instellingen en leerlingen > onthaalonderwijs > so 75.

⁵ <http://www.ond.vlaanderen.be/edulex> > rubrieken > coördinatie van de omzendbrieven > secundair onderwijs > instellingen en leerlingen > rationalisatie, programmatie > so 61.

⁶ <http://www.ond.vlaanderen.be/edulex> > rubrieken > coördinatie van de omzendbrieven > secundair onderwijs > instellingen en leerlingen > leren en werken > SO/2008/08.

4.2 Formele rol van de scholengemeenschap

4.2.1 Overleg

Nadat de scholengemeenschap zich via informele weg bewust is geworden van de noodzaak om onthaalonderwijs in te richten, organiseert ze in een volgend stadium een meer gestructureerd en systematisch overleg met het oog op pedagogisch-didactische en organisatorische afstemming wanneer verscheidene scholen van één scholengemeenschap deelnemen aan onthaalonderwijs.

Onthaalonderwijs omvat de organisatie van het onthaaljaar alsook de zogenoemde vervolgschoolcoaching. Dit laatste omvat de ondersteuning, begeleiding en opvolging van gewezen anderstalige nieuwkomers maar ook de expertise-overdracht en -opbouw in het regulier onderwijs m.b.t. ex-onthaalleerlingen.

De organisatie van onthaalonderwijs is de taak van één of meer scholen van een scholengemeenschap van waaruit het overleg organisch is gegroeid. Zo zal het noodzakelijk zijn om binnen de scholengemeenschap vooraf afspraken te maken over welke scholen bereid zijn om onthaalonderwijs te organiseren en op welke wijze deze scholen de instroom van anderstalige nieuwkomers opvangen in de regio.

Op niveau van de scholengemeenschap worden er bovendien afspraken gemaakt op welke wijze de specifieke uren-leraar worden verdeeld over alle scholen van de scholengemeenschap die onthaalonderwijs inrichten. Ook over de uren-leraar die OKAN-leerlingen genereren voor het reguliere pakket op 1 februari voorafgaand, *kunnen* er binnen de scholengemeenschap afspraken worden gemaakt inzake aanwending (zie verder in punt 5 van deze mededeling).

4.2.2 Aanduiden van contactschool

De scholengemeenschap duidt één school van de scholengemeenschap aan als contactpunt, ook wel contactschool genoemd, voor het Agentschap voor Onderwijsdiensten van het departement Onderwijs.

De contactschool vertegenwoordigt de scholengemeenschap indien in verscheidene scholen van de scholengemeenschap onthaalonderwijs wordt georganiseerd.

De specifieke rol van de contactschool omvat het volgende:

- de contactschool treedt op in functie van de scholengemeenschap indien meer dan één school onthaalonderwijs inricht
- tussen de contactschool en de andere organiserende onthaalscholen van dezelfde scholengemeenschap worden afspraken gemaakt over de verdeelsleutel van de specifieke uren-leraar en desgevallend over de reguliere uren-leraar die de OKAN-leerlingen op 1 februari van het voorafgaand schooljaar hebben gegenereerd
- aan de contactschool worden de specifieke uren-leraar toegekend die ze vervolgens verdeelt op basis van de gemaakte afspraken
- de contactschool ontvangt een dienstbrief met het aantal uren-leraar in september en het aantal uren-leraar op de eerste lesdag van oktober. Indien het onthaalonderwijs pas wordt ingericht vanaf een latere lesdag dan de eerste lesdag van oktober (door programmatie in de loop van het schooljaar of omdat er zich pas in de loop van het schooljaar leerlingen aanbieden), wordt het aantal leerlingen geteld op de eerste lesdag van (effectieve) organisatie. Na elke herberekening zal de contactschool een nieuwe dienstbrief ontvangen.

- de contactschool krijgt ook specifieke uren-leraar om te voorzien in ondersteuning, begeleiding en opvolging van gewezen anderstalige nieuwkomers en expertise-overdracht en -opbouw in het regulier secundair onderwijs met betrekking tot gewezen anderstalige nieuwkomers. Dit zijn de uren, bestemd voor de vervolgschoolcoaching
- de contactschool ontvangt zoals elke school ook een regulier pakket uren-leraar op basis van het aantal anderstalige nieuwkomers dat geteld wordt op 1 februari (of de eerstvolgende lesdag erna indien 1 februari een vrije dag is) van het voorafgaand schooljaar
- in het geval onthaalonderwijs wordt georganiseerd door een school buiten een scholengemeenschap dan is het begrip "contactschool" als dusdanig niet van toepassing

4.2.3 Aanvraag tot programmatie: AgODi

De programmatie van een onthaaljaar voor anderstalige nieuwkomers gebeurt per scholengemeenschap. De aanvraag gaat 'namens de scholengemeenschap' uit van een bepaald schoolbestuur (van de school die als contactschool optreedt).

De programmatie van het structuuronderdeel onthaaljaar voor anderstalige nieuwkomers kan gedurende het volledige schooljaar aan AgODi worden gecommuniceerd via een gemotiveerde aanvraag. Het aanvraagformulier is opgenomen als bijlage 7 in de ministeriële omzendbrief SO 61⁷. In de aanvraag wordt aangetoond dat er een duidelijke behoefte in de stad of de gemeente bestaat om onthaalonderwijs in te richten: de verwachte instroom van anderstalige nieuwkomers en de mate waarin het bestaande aanbod al dan niet de behoefte dekt.

Het aanvraagformulier wordt ondertekend door de coördinerend directeur van de scholengemeenschap én door de gemandateerde van het schoolbestuur van de contactschool. De aanvraag heeft dus zeker geen betrekking op een individueel schoolbestuur.

Bij dit aanvraagformulier worden de volgende bewijsstukken gevoegd:

- de motivering van de programmatieaanvraag
- het protocol van de onderhandeling in het onderhandelingscomité van de scholengemeenschap met minstens 2 handtekeningen (schoolbestuur en vakbondsafgevaardigde)
- desgevallend, indien er meer dan twee scholen onthaalonderwijs organiseren, de gegevens van de overige scholen

Deze bewijsstukken en het formulier worden gemaild naar het Agentschap voor Onderwijsdiensten, Afdeling Secundair Onderwijs- Scholen en Leerlingen: formulieren.secundaironderwijs.agodi@vlaanderen.be

Vooraleer een beslissing te nemen, wint de Vlaamse Regering het spoedadvies (binnen 10 werkdagen) in enerzijds van de Vlaamse Onderwijsraad en anderzijds van AgODi en de inspectie. Die beslissing is gebaseerd op de verwachte instroom van anderstalige nieuwkomers versus het al dan niet behoeftedekkend bestaande aanbod van onthaalonderwijs. Uiterlijk twee maanden na de ingediende aanvraag neemt de Vlaamse Regering een beslissing. Bij gunstige beslissing bepaalt de Vlaamse Regering tevens vanaf welk tijdstip het onthaaljaar kan worden opgericht.

⁷ <http://www.ond.vlaanderen.be/edulex> > rubrieken > coördinatie van de omzendbrieven > secundair onderwijs > instellingen en leerlingen > rationalisatie, programmatie > SO 61.

Na eventuele goedkeuring tot programmatie wordt op het niveau van de scholengemeenschap zelf bepaald in welke scholen van die scholengemeenschap onthaalonderwijs wordt ingericht. Ook een herschikking van dat aanbod is toegelaten.

Wanneer ingevolge een stijging of daling van het aantal anderstalige nieuwkomers het in de aanvraag opgegeven aantal scholen moet uitgebreid of ingeperkt worden, zal de scholengemeenschap het Agentschap voor Onderwijsdiensten daarover vooraf schriftelijk inlichten met opgave van de organiserende school of scholen. Bij stijging betreft het dus zeker geen programmatie.

Scholen die reeds onthaalonderwijs inrichten, dienen jaarlijks geen nieuwe aanvraag te doen. Het volstaat dat zij het Agentschap voor Onderwijsdiensten inlichten als de scholengemeenschap beslist om het OKAN-aanbod volledig stop te zetten.

4.2.4 *Melding van programmatie: Katholiek Onderwijs Vlaanderen en DPCC*

De oprichting van het onthaaljaar is niet onderworpen aan de interne planningsprocedure. Men hoeft geen dossier in te dienen bij de DPCC. Maar omdat een investering in OKAN een grondige voorbereiding vereist, is het aangewezen om Katholiek Onderwijs Vlaanderen en de DPCC vooraf op de hoogte te brengen van de intentie om een aanvraag in te dienen bij het AgODi.

Je mailt hiertoe naar:

- Katholiek Onderwijs Vlaanderen: planning@katholiekonderwijs.vlaanderen
- DPCC Antwerpen: info@dsko.be
- DPCC Brugge: ward.goudenhoofd@katholiekonderwijs.vlaanderen
- DPCC Gent: dpcc-so.bisdongent@katholiekonderwijs.vlaanderen
- DPCC Hasselt: vicariaat.onderwijs@bisdomhasselt.be
- DPCC Mechelen-Brussel: krista.voet@vikom.be

5 Onthaalonderwijs buiten de scholengemeenschap

Vanaf het schooljaar 2015-2016 is het ook mogelijk om onthaalonderwijs in te richten in scholen voor voltijds gewoon secundair onderwijs die niet tot een scholengemeenschap behoren.

Buiten een scholengemeenschap gebeurt de programmatieaanvraag door het schoolbestuur per afzonderlijke school die onthaalonderwijs wenst te organiseren. Het is de gemandateerde van het schoolbestuur die het aanvraagformulier (zie bijlage 7 in [de ministeriële omzendbrief SO 61](#)) ondertekent.

De oprichting van het onthaaljaar is niet onderworpen aan de interne planningsprocedure. Men hoeft geen dossier in te dienen bij de DPCC. Maar omdat een investering in OKAN een grondige voorbereiding vereist, is het aangewezen om Katholiek Onderwijs Vlaanderen en de DPCC vooraf op de hoogte te brengen van de intentie om een aanvraag in te dienen bij het AgODi.

Daarnaast dient er geen contactschool ten aanzien van de bevoegde diensten van de Vlaamse Gemeenschap te worden aangeduid. Ook een gestructureerd en systematisch overleg zoals verplicht bij organisatie van onthaalonderwijs binnen een scholengemeenschap, is niet nodig.

Voor de eventuele herberekening van het aantal specifieke uren-leraar wordt het aantal anderstalige nieuwkomers in de school in kwestie in aanmerking genomen.

Aan elke school met onthaalonderwijs worden ook de specifieke uren-leraar voor vervolgschoolcoaching toegekend onder de gestelde modaliteiten.

6 Omkadering en werkingstoelagen

OKAN-leerlingen genereren omkadering (uren-leraar alsook punten voor de globale puntenenveloppe) en werkingstoelagen.

OKAN-scholen beschikken niet alleen over een **regulier pakket** uren-leraar maar ook over **specifieke uren-leraar**. Onthaalonderwijs omvat immers niet alleen het onthaaljaar maar ook ondersteuning, begeleiding en opvolging van gewezen anderstalige nieuwkomers en expertiseoverdracht en -opbouw in het regulier secundair onderwijs met betrekking tot gewezen anderstalige nieuwkomers.

Het gebruik van de specifieke uren-leraar onthaalonderwijs wordt beoordeeld door de onderwijsinspectie. De specifieke subsidiëring aan de betrokken scholen zal worden stopgezet wanneer blijkt dat de doelstellingen van het onthaalonderwijs niet worden nagestreefd. De stopzetting gaat in de eerste dag van de maand volgend op de in het eerste lid bedoelde vaststelling.

Voor de bespreking van de omkadering beperken we ons hierna tot de verschillende pakketten uren-leraar.

6.1 Regulier pakket uren-leraar

Het onthaalonderwijs wordt beschouwd als een afzonderlijke administratieve groep en behoort als structuuronderdeel niet tot de eerste, tweede of derde graad (alhoewel de toegekende coëfficiënt identiek is aan die van het eerste leerjaar A en het tweede leerjaar van de eerste graad).

Voor de berekening van het **regulier pakket uren-leraar**, geldt de gebruikelijke teldatum van 1 februari van het voorafgaand schooljaar. In afwijking hiervan geldt als datum de eerste lesdag van juni van het voorafgaande schooljaar voor zover de programmatie heeft plaats gevonden na de eerste lesdag van februari. Vanaf het daaropvolgend schooljaar geldt de gebruikelijke teldatum: de eerste lesdag van februari van het voorafgaande schooljaar.

Hierbij een overzicht van de geldende coëfficiënten:

- op de schijf van 1 tot en met 25 leerlingen: 2,25 uren-leraar
- op de schijf van 26 tot en met 50 leerlingen: 1,95 uren-leraar
- op de schijf van 51 tot en met 100 leerlingen: 1,80 uren-leraar
- vanaf de 101ste leerling: 1,60 uren-leraar.

Dit pakket uren-leraar gegenereerd door de OKAN-leerlingen maakt deel uit van het algehele pakket uren-leraar dat aan de school wordt toegekend rekening houdend met een aanwendingspercentage van 96,57%.

Ook in het onthaalonderwijs **moet** het vak **godsdienst** worden aangeboden naast de andere vakken. De leerlingen van het onthaalonderwijs genereren geen aparte omkadering voor het vak godsdienst. De uren godsdienst worden georganiseerd met uren afkomstig van het pakket van het onthaaljaar.

Voor verdere toelichting omtrent de berekening van het regulier pakket verwijzen we naar de ministeriële omzendbrief SO 55 van 31 juli 1998 "[Het ambt van directeur en pakket uren-leraar in het voltijds secundair onderwijs](#)".

Op basis van de gemaakte afspraken binnen de scholengemeenschap, kunnen deze reguliere uren-leraar bijvoorbeeld ook naar andere scholen die onthaalonderwijs inrichten worden **overgedragen**.

6.2 Specifieke uren-leraar voor het onthaaljaar

Naast het regulier pakket uren-leraar ontvangt de contactschool per anderstalige nieuwkomer 2,5 uren-leraar.

Iedere school die onthaalonderwijs aanbiedt, brengt AgODi op de hoogte van welke OKAN- leerlingen zijn ingeschreven via het schooladministratiepakket (DISCIMUS).

Het urenpakket voor september (aantal OKAN-leerlingen op de laatste lesdag van september) en voor de overige maanden van het schooljaar (aantal OKAN-leerlingen op de eerste lesdag van oktober⁸) wordt bepaald op basis van de gegevens in DISCIMUS. De contactschool moet hiervoor geen formulier meer bezorgen aan AgODi.

Op basis van de geverifieerde gegevens ontvangt de contactschool een dienstbrief met het aantal uren-leraar in september en het aantal uren-leraar vanaf de eerste lesdag van oktober.

Ook leerlingen die na de eerste lesdag van oktober worden ingeschreven, worden geregistreerd in DISCIMUS. Voor elke toename van het absoluut aantal anderstalige nieuwkomers met vier gespreid over de organiserende school of scholen kan het pakket uren-leraar herberekend worden. Voor elke afname van het absoluut aantal anderstalige nieuwkomers met vier gespreid over de organiserende school of scholen, moet het pakket uren-leraar herberekend worden.

Voor deze herberekening hoeft de contactschool niets specifiek te doen omdat iedere school die onthaalonderwijs aanbiedt, AgODi accuraat op de hoogte brengt van de ingeschreven leerlingen door registratie in DISCIMUS. Zodoende wordt de omkadering herberekend en een dienstbrief opgesteld aan de contactschool van de scholengemeenschap of de organiserende school buiten de scholengemeenschap.

Deze specifieke uren-leraar worden naast het regulier pakket voorzien en het is dan ook logisch dat deze extra uren **enkel voor OKAN** kunnen aangewend worden.

Deze specifieke uren-leraar worden op basis van de afspraken binnen de scholengemeenschap **verdeeld** over de verschillende scholen van de scholengemeenschap die onthaalonderwijs inrichten. Deze verdeelde uren-leraar zijn eigen aan de ontvangende school zodat vacantverklaring en vaste benoeming mogelijk zijn⁹.

Deze uren-leraar kunnen **niet worden overgedragen** naar het volgend schooljaar.

6.3 Extra omkadering voor begeleiding, ondersteuning en opvolging van ex- onthaalleerlingen in het regulier onderwijs en voor expertise-overdracht en -opbouw in het regulier onderwijs m.b.t. ex-onthaalleerlingen

De contactschool van de scholengemeenschap krijgt een extra pakket van 0,9 uren-leraar per regelmatige anderstalige nieuwkomer in het onthaaljaar voor zogenoemde 'vervolgschoolcoaching'.

⁸ Voor een schooljaar waarin het onthaaljaar wordt ingericht na de eerste lesdag van oktober, worden de OKAN-leerlingen geteld op de eerste effectieve lesdag waarop het onthaalonderwijs wordt georganiseerd.

⁹ Antwoord van de overheid tijdens het middagoverleg voor het secundair onderwijs d.d. 16 september 2010.

De betrokken uren-leraar kunnen uitsluitend worden aangewend voor:

- de ondersteuning, opvolging en begeleiding van gewezen anderstalige nieuwkomers in het reguliere onderwijs
- de expertise-overdracht en -opbouw in het reguliere onderwijs met betrekking tot gewezen anderstalige nieuwkomers.

Deze extra uren-leraar worden berekend op basis van het aantal regelmatige leerlingen van het onthaaljaar op de eerste lesdag van februari van het **voorafgaande schooljaar**. Indien de programmatie heeft plaats gevonden na de eerste lesdag van februari, geldt als datum de eerste lesdag van juni van het voorafgaande schooljaar. Vanaf het daaropvolgend schooljaar geldt dan weer de gebruikelijke teldatum: de eerste lesdag van februari van het voorafgaande schooljaar.

Indien onthaalonderwijs door verscheidene scholen binnen een scholengemeenschap wordt georganiseerd, worden deze uren ‘vervolgcoaching’ verdeeld op basis van de gemaakte afspraken binnen die scholengemeenschap. Deze uren kunnen bijgevolg **niet** worden toegewezen aan scholen die ex-OKAN-leerlingen hebben ingeschreven maar zelf geen onthaaljaar inrichten.

Deze extra uren-leraar kunnen niet worden overgedragen naar een volgend schooljaar.

6.4 Afspraken op niveau van de scholengemeenschap

Over de uren-leraar gegenereerd door OKAN-leerlingen voor het regulier pakket, *kunnen* er afspraken gemaakt worden inzake **overdracht** naar een andere OKAN-school. Dit regulier pakket wordt immers aan iedere individuele school toegekend vanuit de overheid.

De specifieke uren-leraar en de extra uren-leraar ‘vervolgschoolcoaching’ worden op niveau van de scholengemeenschap **verdeeld** indien meer dan één school onthaalonderwijs inricht. Hierover worden best afspraken gemaakt. De contactschool fungeert immers niet als individuele school maar treedt op in functie van de scholengemeenschap.

In het kader van een degelijke visie op onthaalbeleid binnen de scholengemeenschap, kunnen er ook voor deze extra uren-leraar ‘vervolgschoolcoaching’ concrete **suggesties** worden geformuleerd naar het schoolteam van de school met onthaalonderwijs die beslist over de concrete besteding van deze uren-leraar.

6.5 Aanwending op niveau van de school of scholen

De **specifieke uren-leraar** alsook de **extra uren-leraar ‘vervolgschoolcoaching’** worden enkel voor onthaalonderwijs aangewend in de contactschool. Indien er ook onthaalonderwijs wordt georganiseerd in andere scholen van de scholengemeenschap zullen de verdeelde uren-leraar ook hier enkel worden aangewend in het kader van onthaalonderwijs.

De **uren-leraar van het regulier pakket** uren-leraar (inclusief godsdienst-uren) mogen aanvullend worden gebruikt voor de organisatie van onthaalonderwijs met dien verstande dat de uren-godsdienst enkel mogen worden aangewend voor het onderricht van godsdienst in het onthaalonderwijs.

6.6 Werkingstoelagen

De werkingstoelagen worden toegekend op basis van het aantal anderstalige nieuwkomers in het onthaaljaar op de eerste lesdag van februari van het voorafgaande schooljaar. In afwijking hiervan

geldt als datum de eerste lesdag van juni van het voorafgaande schooljaar voor zover de programmatie heeft plaats gevonden na de eerste lesdag van februari. Vanaf het daaropvolgend schooljaar geldt de gebruikelijke teldatum: de eerste lesdag van februari van het voorafgaande schooljaar.

Het puntengewicht voor OKAN-leerlingen bedraagt 16 (= puntengewicht van de eerste graad) en wordt zoals gebruikelijk vermenigvuldigd met de geldende geldwaarde per punt.

Naast de berekening op basis van de schoolkenmerken gebeurt er ook nog een berekening op basis van de leerlingenkenmerken.

7 Personeel

7.1 Vakken

Het leerprogramma (minimum 28 en maximum 32 uur op weekbasis) van het onthaaljaar is zeer sterk gericht op het verwerven van het Nederlands. Uitgezonderd voor 2 uur AV godsdienst en voor maximum 4 uur één of meer andere vakken, worden alle uren-leraar gebruikt voor het aanleren van Nederlands. Het specifiek vak AV Nederlands voor nieuwkomers omvat bijgevolg ten minste 22 lessen.

De leraren kunnen bijgevolg binnen het onthaaljaar worden aangesteld in de volgende **vakken**:

- AV Nederlands voor nieuwkomers
- AV godsdienst
- andere vakken (maximum 4u per week).

7.1.1 AV Nederlands voor nieuwkomers (niet minder dan 22 lessen)

Voor het vak AV Nederlands voor nieuwkomers zijn organieke bekwaamheidsbewijzen en salarisschalen in alle graden en onderwijsvormen voorzien. Deze bekwaamheidsbewijzen zijn te raadplegen op [de website](#).

Personeelsleden die tussen 1 september 2002 en 31 augustus 2006 prestaties leverden in specifieke uren-leraar onthaalonderwijs die gebruikt werden voor lessen Nederlands genieten desgevallend een **individuele concordantie**¹⁰ en **overgangsmaatregelen**¹¹ voor AV Nederlands voor nieuwkomers.

OKAN-personeelsleden die geen overgangsmaatregelen genieten, worden volgens de organieke regeling aangesteld met **een voldoende of een ander bekwaamheidsbewijs**.

7.1.2 AV Godsdienst (2 lessen)

Naast AV Nederlands voor nieuwkomers voorziet het wekelijks lesrooster ook in 2 lessen voor AV Godsdienst.

7.1.3 Vrije besteding (maximum 4 lessen)

Een school die onthaalonderwijs inricht *mag* voor maximum 4 uur andere vakken inrichten dan AV Nederlands voor nieuwkomers.

¹⁰ Artikel 84terdecies van het Decreet Rechtspositie.

¹¹ Artikel 16quater decies van het Besluit van de Vlaamse regering betreffende de bekwaamheidsbewijzen, de salarisschalen, het prestatiestelsel en de bezoldigingsregeling in het secundair onderwijs (14-06-1989).

Het schoolteam beslist wanneer en welke vakken (Lichamelijke opvoeding, Wiskunde, Frans ...) binnen deze 4 uur worden georganiseerd in functie van de oriëntering en de individuele mogelijkheden van de OKAN-leerling.

7.2 Aanstelling

7.2.1 Aanstelling binnen specifieke uren-leraar en de extra uren-leraar 'vervolgschoolcoaching'

De aanstelling van de personeelsleden binnen de specifieke uren-leraar en de extra uren-leraar 'vervolgschoolcoaching' gebeurt ofwel als **vastbenoemd** ofwel als **tijdelijk** personeelslid (TABD of TADD) in het ambt van **leraar** of **godsdienstleraar**.

Het schoolbestuur is evenwel **verplicht** de personeelsleden een opdracht te geven die voor het personeelslid de **meest gunstige bezoldiging en prestatiestelsel** oplevert.

Het schoolbestuur moet bijgevolg nagaan op basis van het bekwaamheidsbewijs van het personeelslid binnen welke **graad** (1ste, 2de, 3de graad) en onderwijsvorm van het voltijdse gewoon secundair onderwijs, de beste **bezoldiging** mogelijk is. De opdracht die zo tot stand komt, moet niet effectief voorkomen in de school.¹²

Verder zijn alle bepalingen van het Decreet Rechtspositie van toepassing.

Voorbeelden

- Een GVSO-groep 1 wordt in het onthaaljaar aangesteld voor AV Nederlands voor nieuwkomers. Hij wordt administratief gekoppeld aan de derde graad bso met salarisschaal 301 en prestatienummer 20. Deze aanstelling wordt doorgestuurd naar het werkstation met vakcode 877.
- Een licentiaat Germaanse filologie met BPB (bewijs pedagogische bekwaamheid) wordt als vervolgcoach in het onthaalonderwijs van een eerstegraadschool aangesteld voor AV Nederlands voor nieuwkomers en gekoppeld aan de derde graad aso met salarisschaal 501 en prestatienummer 20. Deze aanstelling krijgt de vakcode 880.
- Een licentiaat godsdienstwetenschappen met BPB (bewijs van pedagogische bekwaamheid) wordt in het onthaaljaar van een zesjarige bso-school met 2 uur AV Godsdienst belast. Deze godsdienstleraar wordt met een vereist bekwaamheidsbewijs aangesteld voor 2/20 AV Godsdienst derde graad aso. Hij ontvangt een salaristoelage op basis van salarisschaal 501. Deze aanstelling krijgt de administratieve code 436.

7.2.2 Aanstelling binnen het regulier pakket uren-laar

Personeelsleden kunnen voor de organisatie van onthaalonderwijs ook aangesteld worden in uren-leraar die geput worden uit het regulier pakket uren-leraar. OKAN-leerlingen genereren immers op 1 februari van het voorafgaand schooljaar ook uren-leraar voor het regulier pakket uren-leraar. In afwijking hiervan geldt als datum de eerste lesdag van juni van het voorafgaande schooljaar voor zover de programmatie heeft plaats gevonden na de eerste lesdag van februari. Vanaf het daaropvolgend schooljaar geldt de gebruikelijke teldatum: de eerste lesdag van februari van het voorafgaande schooljaar.

¹² De verplichting om deze uren te koppelen aan de eerste graad, is sinds 1 september 2006 weggefallen.

Ook in deze uren-leraar is uiteraard een vaste benoeming of tijdelijke aanstelling (TABD of TADD) mogelijk.

Verder zijn alle bepalingen van het Decreet Rechtspositie van toepassing.

7.3 Vacantverklaring

Uren in het kader van het onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers komen in aanmerking voor vacantverklaring: zowel in het onthaaljaar (*codes 877 en 436*), als in het vervolgtraject (*code 880*), als in het deeltijds bso¹³ (zie punt 10), althans indien deze uren op datum van **1 maart** effectief ingericht en vacant zijn in de OKAN-contactschool of in een andere school van de scholengemeenschap waar OKAN wordt ingericht. De uren OKAN die pas ná die datum worden ingericht, kunnen echter niet vacant worden verklaard.

Voor meer toelichting bij de te volgen procedure ingeval van vacantverklaring verwijzen wij naar de mededeling "[Vacantverklaring van betrekkingen in wervingsambten volgens de toestand van 15 oktober in het basisonderwijs, het secundair onderwijs en in de internaten vanaf het schooljaar 2022-2023](#)".

7.4 Vaste benoeming en mogelijke TBS/OB

Net zoals het schoolbestuur de verplichting heeft om de OKAN-betrekkingen vacant te verklaren, heeft het ook de verplichting tot vaste benoeming op **1 juli of 1 oktober** indien de vacant verklaarde betrekkingen nog steeds vacant zijn en er bovendien kandidaten zijn die aan de benoemingsvoorwaarden voldoen.

Bij een daling van het aantal OKAN-leerlingen met vier moet dit specifieke pakket voor het eerste onthaaljaar worden herberekend. Indien in deze uren vastbenoemde leraren of godsdienstleraren waren aangesteld, brengt dit een TBS/OB mee in de loop van het schooljaar.

Voorbeeld

Door een sterke daling van het aantal leerlingen in de onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers (OKAN) verliest een school op 1 december 10 uur van deze specifieke omkadering. Indien hierin vastbenoemde leraars of godsdienstleraars waren aangesteld, worden zij op die datum TBS/OB gesteld. Zodra zich een vacature voordoet binnen de SG, bv. ten gevolge van een dienstonderbreking of een pensionering, moeten ze daarin gereffecteerd worden. In de loop van het schooljaar moet echter geen betrekking worden aangeboden waarin reeds een ander vastbenoemd of een tijdelijk personeelslid was aangesteld. In afwachting dienen deze TBS/OB'ers pedagogische taken te vervullen.

Voor meer toelichting bij de verdeling van de betrekkingen en de reffectatie- en wedertewerkstellingsverplichtingen verwijzen we naar de mededeling "[De verdeling van de betrekkingen, reffectatie en wedertewerkstelling](#)".

¹³ De OKAN-uren in het deeltijds bso worden thans aan het werkstation doorgegeven als gewone uren "leren en werken" (code 910), en niet meer onder de vroegere code 436. Dat benoeming hierin mogelijk is, werd ons door de overheid bevestigd in een mail d.d. 18 april 2012.

7.5 Nascholing

Elk schoolbestuur met onthaalonderwijs garandeert het recht van de betrokken personeelsleden op deelname aan nascholing over taalvaardigheidsonderwijs Nederlands en neemt dit op in het nascholingsaanbod.

8 Loopbaan van de leerlingen

Tijdens het onthaaljaar leren anderstalige nieuwkomers zo snel mogelijk Nederlands met als uiteindelijke doel de integratie in de onderwijsvorm en studierichting die het nauwst aansluit bij hun individuele capaciteiten. In dit punt gaan we dieper in op het *verloop* en de *specifieke kenmerken* van dat jaar: de toelating, de invulling van het onthaaljaar en de voorbereiding op de studiekeuze in het reguliere onderwijs.

8.1 Toelatingsvoorwaarden tot het onthaaljaar

Een anderstalige nieuwkomer kan als regelmatige leerling tot het onthaaljaar worden toegelaten wanneer hij voldoet aan de volgende **voorwaarden**¹⁴:

- op 31 december na de start van het schooljaar minstens twaalf en nog geen achttien jaar zijn
- maximaal één jaar ononderbroken in België verblijven
- niet het Nederlands als thuistaal of moedertaal hebben
- onvoldoende de onderwijstaal beheersen om de lessen te kunnen volgen
- maximaal negen maanden ingeschreven zijn (juli en augustus niet inbegrepen) in een onderwijsinstelling met het Nederlands als onderwijstaal

OF

- de anderstalige nieuwkomer verblijft officieel in een open asielcentrum én is op 31 december na de start van het schooljaar minstens twaalf en nog geen achttien jaar

Als een anderstalige nieuwkomer zich na 1 september aandient, gaat het om een **laattijdige inschrijving**. De onthaalschool zal in dat geval de nodige stappen zetten om hem als regelmatige leerling in te schrijven¹⁵.

Opmerkingen

Het traject van een individuele OKAN-leerling kan schooljaaroverstijgend zijn. De leerling moet op 1 september van een nieuw schooljaar wel nog steeds aan de toelatingsvoorwaarden van het onthaaljaar voldoen. Bij OKAN-leerlingen die in de loop van een schooljaar werden ingeschreven, zal dat bij de start van het volgende schooljaar meestal het geval zijn.

Eventueel kan de klassenraad een afwijking toestaan (zie punt 7.2).

- voor het onthaalonderwijs in het deeltijds beroepsecundair onderwijs gelden bijkomend de toelatingsvoorwaarden van het dbso. De leerling moet met name aan de voltijds leerplicht voldaan hebben.

¹⁴ Besluit van de Vlaamse regering van 24 mei 2002 betreffende de organisatie van onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers in het gewoon voltijds secundair onderwijs, art. 2.
<http://www.ond.vlaanderen.be/edulex> > rubrieken > officiële codificatie van de regelgeving > secundair onderwijs > onderwijsvoorrang

¹⁵ Mededeling “[Afwezigheden in het voltijds gewoon secundair onderwijs](#)” (MLER_061)

8.2 Afwijken op de toelatingsvoorwaarden

De onthaalschool kan voor individuele leerlingen uitzonderlijk een afwijking toestaan op de volgende toelatingsvoorwaarden:

- op 31 december na de start van het schooljaar minstens twaalf en nog geen achttien jaar zijn
- maximaal één jaar ononderbroken in België verblijven
- maximaal negen maanden ingeschreven zijn (juli en augustus niet inbegrepen) in een onderwijsinstelling met het Nederlands als onderwijstaal.

Het is de **toelatingsklassenraad** die beslist over een eventuele afwijking. Hiervoor gelden de volgende voorwaarden:

- de toelatingsklassenraad is voltallig, inclusief een medewerker van het eigen CLB
- de toelatingsklassenraad beslist uiterlijk 25 lesdagen na de start van de regelmatige lesbijwoning
- de motivering van de beslissing wordt opgenomen in het dossier van de leerling en wordt ter inzage bewaard voor de verificateur.

De mogelijkheid om afwijkingen toe te staan is met name interessant voor leerlingen die al een periode in het **basisonderwijs** de lessen hebben gevolgd, al dan niet in het onthaalonderwijs¹⁶. Dikwijls kampen zij nog steeds met een grote taalachterstand en hebben ze nood aan onthaalonderwijs in het secundair onderwijs, maar voldoen ze niet meer aan bovenstaande voorwaarden.

Deze mogelijkheid is ook interessant voor vluchtelingen die door de overheid in eerste instantie aan een gemeente van de **Franse gemeenschap** waren toegewezen, waardoor zij niet meer aan de tweede voorwaarde voldoen wanneer zij na verloop van tijd aan een asielcentrum of OCMW in Vlaanderen worden toegewezen.

8.3 Het onthaaljaar

Gedurende het onthaaljaar werkt men in de OKAN-school aan **ontwikkelingsdoelen**. Deze doelen zijn geen eindtermen maar houden enkel een inspanningsverplichting in. De talige doelen zijn geënt op het ROTAN (Referentiekader voor Ontwikkelingsdoelen Taalvaardigheid voor Anderstalige Nieuwkomers). Het gaat hier om doelen die de **taalvaardigheid** van de leerling moeten verhogen en het **taalverwervingsproces** bij de nieuwkomers ondersteunen. De talige redzaamheid van de OKAN'er speelt zich af op 3 verwerkingsniveaus en in 4 onderscheiden contexten. Meer informatie over de ontwikkelingsdoelen, het opzet en de manier waarop met de doelen kan gewerkt worden, vindt u in de uitgangspunten die vermeld staan op de site van de Entiteit Curriculum van het Departement Onderwijs en Vorming¹⁷, of kan u contact opnemen met [Nathalie Vandenameele](#).

Naast de talige doelen zijn er een aantal **algemene doelen** opgenomen die de integratie van de nieuwkomer moeten faciliteren en de kijk op de maatschappij waar deze jongeren in terecht komen moet verruimen. Er zijn ook **taalondersteunende doelen** opgenomen maar die dienen enkel aan bod te komen in voor de leerlingen relevante en concrete taalgebruikssituaties waar nodig en op hun

¹⁶ Ministeriële omzendbrief bao/2006/03 van 30 juni 2006 over “Onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers”.
<http://www.ond.vlaanderen.be/edulex> > *rubrieken* > *coördinatie van de omzendbrieven* > *basisonderwijs* > *instellingen en leerlingen* > *onthaalonderwijs*.

¹⁷ <http://www.ond.vlaanderen.be/dvo/secundair/index.htm>.

niveau. Dat betekent dat taalbeschouwing en taalstrategieën op die manier bekeken worden en niet als leerplanonderdeel.

Het is de bedoeling dat de ontwikkelingsdoelen **geïntegreerd** aan bod komen, niet chronologisch.

Er moet ook voor elke leerling een **individueel traject** uitgewerkt worden, waarin zijn vorderingen op taalverwervingsniveau en andere informatie opgenomen zijn. Dit traject volgt de leerling tijdens het onthaaljaar maar ook daarna, na de overgang naar het vervolgonderwijs. Het is een hulpmiddel voor de leerkrachten om de sterktes en zwaktes van elke leerling te bepalen en om zijn verdere traject te helpen uitstippelen.

Opmerking

Elke leerling die voor het eerst instapt in het voltijds secundair onderwijs zal door de school gescreend worden op zijn niveau van de onderwijstaal. Het gaat niet om een toelatingsvoorwaarde, maar gebeurt louter met het oog op een aangepaste ondersteuning door de begeleidende klassenraad. Omdat het OKAN-traject dezelfde doelstellingen nastreeft als de taalscreening, moeten er voor een (ex-)OKAN-leerling noch in de onthaalschool, noch in de vervolgschool bijkomende stappen genomen worden om aan deze reglementaire vereiste te voldoen.

8.4 Studiekeuzebegeleiding einde onthaaljaar - ‘snuffelactiviteiten’

Om OKAN-leerlingen goed voor te bereiden op de overstap naar het reguliere onderwijs laten veel onthaalscholen hen gedurende een beperkte periode tijdens het onthaaljaar **proeven van het reguliere onderwijs**. Zo’n initiatief kan plaatsvinden in dezelfde school als de onthaalschool, maar ook in een andere school van de scholengemeenschap of in een andere scholengemeenschap. Het kan dus zijn dat de scholen niet tot dezelfde inrichtende macht of zelfs niet tot hetzelfde net behoren.

Dit initiatief ter ondersteuning van deze leerlingen stond vroeger bekend als ‘snuffelstage’. Die naam is echter misleidend en werd om die reden verwijderd uit de omzendbrief. Er is namelijk geen sprake van een echte stage¹⁸. Men kan dus beter spreken van snuffelactiviteiten. Doordat dergelijke activiteiten op zichzelf staan, ontstaat er wel wat onduidelijkheid over de praktische organisatie ervan. De verwijzing in de ministeriële omzendbrief so 75 neemt immers niet weg dat dit soort activiteit niet gereguleerd is.

Opmerking

Als uit de studiekeuzebegeleiding blijkt dat een OKAN-leerling het best doorstroomt naar het deeltijds beroepssecundair onderwijs, moet de onthaalschool rekening houden met de uiterste leeftijd waarop die overgang is toegelaten. Om nog te kunnen starten met de component werkplekleren moet de inschrijving in het dbso ten laatste enkele maanden vóór zijn achttiende verjaardag gebeuren.

¹⁸ Ministeriële omzendbrief SO/2002/09 van 16 september 2002 over “Leerlingenstages in het voltijds secundair onderwijs”.
<http://www.ond.vlaanderen.be/edulex> > rubrieken > coördinatie van de omzendbrieven > secundair onderwijs > instellingen en leerlingen > stages.

8.4.1 Aansprakelijkheid en verzekering

Het ministerie van onderwijs voorziet op korte termijn niet in (verdere) reglementering omtrent aansprakelijkheid en verzekering van OKAN-leerlingen als zij aansluiten bij het reguliere onderwijs¹⁹. Men laat dit volledig over aan het lokaal initiatief. Een onthaalschool legt best de nodige **voorzichtigheid** aan de dag zodra een OKAN-leerling lessen volgt in een andere school dan de eigen onthaalschool. Zeker wanneer beide scholen niet tot dezelfde inrichtende macht behoren, is het belangrijk om de **schoolverzekering** hierover in te lichten en duidelijke afspraken te maken. Maar ook wanneer beide scholen deel uitmaken van dezelfde inrichtende macht, informeert de uitzendende school best bij de schoolverzekering. Aangezien de verzekering meestal op het niveau van de inrichtende macht wordt afgesloten, zal de kans groot zijn dat de verzekering dekking verleent.

In principe kunnen leraren enkel toezicht uitoefenen over de leerlingen van de onderwijsinstelling waaraan zij verbonden zijn. Leerlingen kunnen desgevallend echter ook op de vestigingsplaats van een andere school les krijgen van leraren die verbonden zijn aan die andere school (zie mededeling "[Lesbijwoning in een andere school](#)"). Aan die samenwerking zijn wel een aantal voorwaarden verbonden.

8.4.2 Invulling 'snuffelactiviteiten'

Scholen beschikken over een grote autonomie bij de invulling van snuffelactiviteiten. Het uitgangspunt zal uiteraard steeds zijn dat de activiteiten de OKAN-leerlingen moeten **voorbereiden op hun integratie in het reguliere onderwijs**. Dat kan gebeuren door hen tijdens een bepaalde periode ofwel het volledige lesprogramma ofwel slechts één of meerdere vakken te laten volgen in de ontvangende school. De school kan vrij kiezen hoe lang de activiteit duurt. Aangezien ze steeds tijdens het onthaaljaar plaatsvindt, is het echter logisch dat de klemtoon blijft liggen op het onderwijs in de onthaalklas en dat de duur dus beperkt blijft.

9 Het einde van het traject van de jongere in de onthaalschool

9.1 Het einde van het (taal)traject in OKAN

Op het einde van zijn traject krijgt de OKAN-leerling een attest van regelmatige lesbijwoning. Dit attest geeft recht op vrijstelling van de inburgeringsplicht in het kader van het Vlaams inburgerings- en integratiebeleid. De overheid voorziet in een model van attest²⁰. Indien de onthaalschool vindt dat het taaltraject van de OKAN-leerling nog niet volledig is, als de jongere nog niet klaar is om een kans te maken in het reguliere onderwijs, kan ze dit attest weerhouden. Voor jongeren die meerderjarig geworden zijn ondertussen, betekent dit dat ze vooralsnog een inburgeringstraject zullen moeten volgen.

9.2 Advies van de OKAN-klassenraad

Op het einde van het traject van de anderstalige nieuwkomer brengt de klassenraad van de onthaalklas een advies uit met betrekking tot de doorstroom naar het reguliere onderwijs. Dat advies zal een belangrijk element zijn wanneer de toelatingsklassenraad een beslissing neemt over de inschrijving in de vervolgschool²¹. Het is dan ook belangrijk dat de OKAN-klassenraad voldoende aandacht

¹⁹ Brief van mevr. Nicole Speleers, afdelingshoofd Ministerie van Onderwijs en vorming, van 15 juli 2008 over "Snuffelstage" (correspondentie met Katholiek Onderwijs Vlaanderen).

²⁰ Ministeriële omzendbrief so 75 van 23 juli 2001, bijlage 3 (idem).

²¹ Mededeling "[De ex-OKAN-leerling in de vervolgschool](#)" (MLER_025).

besteedt aan de concrete formuleringen in zijn advies. Naast een advies over leerjaar en onderwijsvorm, kan het ook informatie geven over de interesses en talenten van de leerling.

9.3 Doorstroomdossier

Voor het voortzetten van de zorg bij de overgang naar de vervolgschool en het doorgeven van informatie over leervorderingen is het belangrijk dat de informatie en expertise die tijdens het onthaaljaar werden verzameld en opgebouwd, niet verloren gaan. Doordat de toelatingsklassenraad in de vervolgschool een grote rol krijgt bij het toelaten van een ex-OKAN-leerling, is het van groot belang dat hij voldoende informatie van de onthaalschool krijgt om een gefundeerde beslissing te kunnen nemen²². Gezien het belang van het doorgeven van de relevante leerlingeninformatie wordt de leerlingeninformatie best verzameld in een registratie-instrument, bv. in een **doorstroomdossier**.

Tijdens het onthaaljaar wordt voor elke OKAN-leerling een leertraject uitgewerkt om de doelstellingen van het onthaalonderwijs te realiseren. Het doorstroomdossier bevat alle relevante gegevens uit het dossier van de leerling waarin de beginsituatie, het individueel leertraject, de leervorderingen en de afgelegde weg, de zorgfiche, het advies van de klassenraad van de onthaalklas en geïndividualiseerde begeleidingstips zijn opgenomen. Ook de ouders en de leerling zelf krijgen de kans om hieraan informatie toe te voegen.

Vanuit een streven naar een brede erkenning van het doorstroomdossier en de transparantie en herkenbaarheid voor de vervolgschool, pleiten we voor een syntheseblad bij het doorstroomdossier dat volgens een vaste structuur aangeeft welke informatie erin is opgenomen, wie de contactpersonen zijn bij de onthaalschool ...

9.3.1 Welke persoonsgegevens worden doorgegeven?

Het doorstroomdossier bevat **alle relevante leerlingeninformatie**. Het is m.a.w. niet de bedoeling om het volledige dossier van de leerling over te maken. In feite gaat het hier om een concretisering van het proportionaliteitsbeginsel waarvan sprake is in de privacywet.²³ Dat beginsel stelt dat de persoonsgegevens die doorgegeven worden om het doel te bereiken, toereikend, ter zake dienend en niet overmatig zijn. Het gaat om ‘**need to know, not nice to know**’. Een goede begeleiding van de leerling na de overgang naar het reguliere onderwijs staat voorop: welk traject heeft de leerling tijdens het onthaaljaar afgelegd? Welke leervorderingen zijn er gemaakt? Welke interne en externe zorg heeft men in de onthaalschool verstrekt? Wat verdient daarvan best opvolging tijdens het vervolgjaar?

Welke specifieke noden heeft de leerling? Naast de zorgen en werkpunten wordt in het dossier ook aandacht besteed aan de **kwaliteiten en mogelijkheden van de leerling**. Dat creëert niet alleen een realistisch beeld; het bevordert ook de communicatie met de ouders of de voogd en de leerling.

9.3.2 Wie geeft de persoonsgegevens door aan de vervolgschool?

Op het einde van het onthaaljaar wordt samen met de ouders of voogd overlopen welke informatie het doorstroomdossier bevat. Ze krijgen de kans om hier zelf informatie aan toe te voegen. Een

²² Zie ook punt 1 van de mededeling “[De ex-OKAN-leerling in de vervolgschool](#)” (MLER_025).

²³ Wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens (de zgn. ‘privacywet’).

hoge betrokkenheid van de ouders en voogd bij het invullen en overlopen van het doorstroomdossier vormt steeds het uitgangspunt.

Bij een verandering van school, kan de uitschrijvende school gegevens over die leerling doorgeven aan diens school. Het mag daarbij enkel gaan om informatie die op de leerling zelf betrekking heeft en enkel in zijn belang wordt uitgewisseld (zie ook punt 8.1.2). Dit biedt een reglementaire basis om het doorstroomdossier rechtstreeks aan de vervolgschool te bezorgen. De leerling en zijn ouders of voogd hebben wel het recht om de gegevens in te zien die worden doorgegeven en kunnen zich op basis daarvan verzetten tegen de overdracht²⁴. Wanneer zij echter al betrokken werden bij het opstellen van het doorstroomdossier en er op die manier mee eigenaar van zijn, zal een verzet tegen deze informatieoverdracht waarschijnlijk zelden voorkomen.

Als de onthaalschool en de vervolgschool dezelfde school zijn, is de bovenstaande regeling niet van toepassing. De informatie blijft immers binnen de school. Toch blijft ook hier het proportionaliteitsprincipe gelden, net als het streven naar een hoge betrokkenheid van de ouders.

9.4 Administratief dossier

Soms stellen onthaalscholen vast dat het administratief dossier van een ex-OKAN-leerling na afloop van het onthaaljaar door geen enkele vervolgschool wordt opgevraagd. Welke stappen dienen de onthaalschool en de vervolgschoolcoach op dat moment te nemen?

Zulke situaties kunnen soms vermeden worden. Sowieso is de onthaalschool verplicht om in samenwerking met het CLB **voldoende aandacht** te besteden **aan de oriëntering** van de OKAN-leerling²⁵. In de praktijk houdt dat onder meer in dat de vervolgschoolcoaches en het CLB in de loop van het onthaaljaar samen met de leerling en zijn ouders of voogd bekijken welke school het beste past bij de kwaliteiten en de verwachtingen van de leerling. Dat biedt de mogelijkheid om de leerling kort vóór of na het einde van het schooljaar al in te schrijven in de vervolgschool. Eventueel kan de vervolgschoolcoach de leerling en zijn ouders hierin bijstaan.

Het bovenstaande neemt niet weg dat onthaalscholen steeds geconfronteerd zullen worden met ex-OKAN-leerlingen die zich nog niet hebben ingeschreven in een vervolgschool en waarvan in de loop van het daaropvolgende schooljaar het administratief dossier door geen enkele vervolgschool wordt opgevraagd.

De vraag is hoe ver de **opvolgplicht** van de vervolgschool en de vervolgschoolcoach in zo een situatie reikt. De regelgeving stelt dat de vervolgschool de verdere schoolloopbaan van de ex-OKAN-leerling dient op te volgen en daartoe contacten tussen de onthaal- en vervolgschool onderhoudt m.b.t. informatiedoorstroming, studiekeuzebegeleiding en uitwisseling van ervaringen en expertise²⁶. Voor leerlingen van wie het administratief dossier nog niet werd opgevraagd door een vervolgschool betekent dit dat de **onthaalschool** minstens een redelijke inspanning doet om **na te gaan wat er aan de hand is**. Minimaal wordt geprobeerd contact op te nemen met de ex-OKAN-leerling of zijn ouders. De regelgeving stelt nergens welke bijkomende initiatieven de onthaalschool moet nemen als dat niets ople-

²⁴ Codex Secundair Onderwijs, art. 123/1 (idem).

²⁵ Besluit van de Vlaamse regering van 24 mei 2002, art. 3 §1 5° (idem).
Ministeriële omzendbrief SO 75 van 23 juli 2001, punt 3.1.6 (idem).

²⁶ Besluit van de Vlaamse regering van 24 mei 2002, art. 3 §1 5° (idem).
Ministeriële omzendbrief SO 75 van 23 juli 2001, punt 3.2.2 (idem).

vert. De school zal zelf een afweging moeten maken. De tijd en energie die bijvoorbeeld de vervolgschoolcoach investeert, gaan uiteindelijk ten koste van de opvolging van de ex-OKAN-leerlingen waarvan men wel weet in welke vervolgschool zij zijn ingeschreven.

10 Onthaalonderwijs in het stelsel van leren en werken

10.1 Focus op doorstroming naar arbeidsmarkt

Onthaalonderwijs in een centrum voor deeltijds beroepssecundair onderwijs is een specifiek en tijdelijk onderwijsaanbod dat anderstalige nieuwkomers voorbereidt op betere doorstroming naar arbeidsdeelname. Dit onderwijsaanbod is gericht op taalvaardigheid, inburgering en zelfredzaamheid.

10.2 Doelgroep en mogelijke afwijking van de voorwaarden

De Vlaamse Regering bakent de doelgroep af, ten minste rekening houdend met de criteria 'leeftijd', 'taalkennis Nederlands' en 'duurtijd van de aanwezigheid op het Belgische grondgebied' van de anderstalige nieuwkomers.

Een anderstalige nieuwkomer wordt gedefinieerd als een jongere die aan alle volgende voorwaarden voldoet:

- een nieuwkomer zijn, dat wil zeggen maximaal één jaar ononderbroken in België verblijven
- het Nederlands niet als moedertaal of thuistaal hebben
- maximaal negen maanden ingeschreven zijn, de maanden juli en augustus niet inbegrepen, in een school of centrum met het Nederlands als onderwijstaal
- het Nederlands onvoldoende beheersen om deeltijds beroepssecundair onderwijs met goed gevolg te doorlopen
- op 31 december volgend op de aanvang van het schooljaar de leeftijd van 18 jaar nog niet hebben bereikt.

De bevoegdheid om af te wijken van sommige voorwaarden van de definitie "anderstalige nieuwkomer" wordt voortaan bij de klassenraad gelegd, zodat er geen aanvraag meer aan de administratie wordt gestuurd²⁷.

Onder volgende voorwaarden kan voor een individuele jongere in uitzonderlijke omstandigheden een afwijking worden verleend van een of meer van de voorwaarden vermeld in 1°, 3° en 5° hiervoor:

- de klassenraad neemt een gunstige en gemotiveerde beslissing uiterlijk 25 lesdagen na aanvang van de regelmatige lesbijwoning
- de klassenraad bestaat ten minste uit alle stemgerechtigde leden en een afgevaardigde van het CLB in kwestie
- voor de toegestane afwijking wordt de gunstige en gemotiveerde beslissing van de klassenraad opgenomen in het leerlingendossier en in het CDO ter inzage beschikbaar gehouden voor de verificateur.

²⁷ Wijziging naar aanleiding van Onderwijsdecreet XXVI.

Ieder CDO dat in onthaalonderwijs voorziet, brengt AgODi op de hoogte van welke anderstalige nieuwkomers zijn ingeschreven door ze via haar schooladministratiepakket in DISCIMUS te registreren.

Wanneer de klassenraad besliste om een afwijking op de toelatingsvoorwaarden toe te staan voor een leerling, moet het CDO dit ook aanduiden in het voorziene veld in DISCIMUS.

10.3 Omkadering

Een centrum voor deeltijds beroepssecundair onderwijs krijgt een regulier pakket wekelijkse uren-leraar toegekend, dat wordt vastgesteld naar rata van 3,66 uren-leraar per jongere voor de schijf van 1 jongere tot en met 49 jongeren, en van 2,69 uren-leraar per jongere voor de schijf van 50 jongeren en meer.

Een jongere die onthaalonderwijs volgt, is administratief ingeschreven in een bepaalde opleiding. Een centrum voor deeltijds beroepssecundair onderwijs ontvangt naast het reguliere pakket uren voor elke jongere die anderstalige nieuwkomer is 1,20 uren-leraar. De verhoging kan enkel aangewend worden om onthaalonderwijs te organiseren en geldt uitsluitend voor de periode van inschrijving van de betrokken jongere in het centrum tijdens het eerste schooljaar waarin hij deeltijds beroepssecundair onderwijs volgt en wordt dus tijdens dat schooljaar verstrekt.

Wat de invulling van die extra omkadering betreft, kunnen CDO's samenwerken met een CVO (Centrum voor volwassenenonderwijs) of een CBE (Centrum voor basiseducatie) in de buurt. Ook samenwerking met VDAB, die via het project 'NodO' (Nederlands op de opleidingsvloer) een taalcoach kan voorzien, behoort tot de mogelijkheden. De begeleidingsdiensten kunnen hiervoor ook ondersteuning bieden voor projecten die passen in het taalbeleid van het CDO zoals bv. taalgericht vakonderwijs.

Het centrum brengt AgODi op de hoogte van welke onthaalleerlingen zijn ingeschreven door de leerlingen als dusdanig aan te duiden bij de registratie van de inschrijving via DISCIMUS. Er dient bijgevolg geen formulier meer te worden ingezonden. Het betreffende pakket uren-leraar wordt dus berekend aan de hand van de DISCIMUS-gegevens.

Bij elke wijziging van het aantal anderstalige nieuwkomers wordt het desbetreffend aantal uren-leraar herberekend. Bij deze herberekening wordt altijd rekening gehouden met het aantal jongeren dat op dat ogenblik in aanmerking komt. Het totaal wordt afgerond.

